

alkotásait közvetítő – fórumnak kultúrpolitikánk elvei szerint kell szelektálnia, az félreérthetetlenül kitűnik még ebből a leegyszerűsítő jelszóból is.

De esetenként éppen ez a félreérthetetlen lényeg nem jut kifejezésre valamennyi „T” közül számunkra ezen túl is, akárcsak eddig, a támogatás érvényesítése a legfontosabb. Csak magas színvonalú szocialista alkotómunka bátorító-ösztönző segítése útján való-síthatjuk meg kulturális politikánk dolgozó nép érdekeit szolgáló célkitűzéseinket. [...]

Kultúrpolitikánk elvei torzulnak akkor is, amikor (nem találván megfelelő „T” be-tűt) valódi művészeti alkotásokkal úgy vagyunk türelmesek, hogy passzívan tűrünk ott, ahol az alkotónak és alkotásainak megbecsülése elvi vitát, türelmes elvi vitát igényel. A türelem célja nem az, hogy ezzel valamiféle állóképpé merevítsük kulturális életünket, hogy passzívan regisztráljuk, ez vagy az az alkotóművész az ilyen vagy olyan szellemi fogyatékossgal rendelkező alkotók kategóriájába tartozik. A türelem egyúttal elvi vitát is jelent, amelynek segítenie kell az alkotót abban, hogy alkotó-munkájához leküzdjé az eszmei bizonytalanságokat, szocialista elveinktől, életünktől idegen vonásokat. A türelmes elvi vitának segítenie kell abban, hogy ezek az alkotók is továbblépjenek az egyértelműen támogatandó szocialista értékek alkotásához. [...]

Művészetpolitikánk elvei nem változtak. Továbbra sem lakkozott valóságot, apo-logetikus illusztrációt, nem makulátlan mintahősöket várunk. Változatlanul a marxista világnézeten, a társadalmi-közéleti felelősségvállaláson alapuló szocialista, a nép, a haladás ügye mellett elkötelezett, hiteles, magas színvonalú művészetet igénylünk- ez a szocialista valóság igénye.

Lakitelki nyilatkozat

Magyar Nemzet, 50. évf. (1987) november 14.

*A rendszerváltáshoz vezető út fontos állomása volt az 1987. szeptember 27-én meg-
rendezett első lakitelki találkozó, amelyet a népiek szerveztek. A tanácskozáson 181
– különböző szellemi csoportosulásokhoz tartozó – értelmiségi vett részt. Meghívást
kapott Pozsgay Imre, a Hazafias Népfront főtitkára is, aki kapcsolatban állt az el-
lenzékiek számos tagjával. A lakitelki találkozó eredményeként megszülető „Lakitelki
nyilatkozat” politikai meggyőződés nélkül mindenkihez szólt, aki szíven viselte a ma-
gyarság sorsának alakulását. Valójában azonban a demokratikus ellenzék és a népi
írók között a törésvonal egyre mélyebb lett. A második lakitelki találkozón a demok-
ratikus ellenzék már nem vett rész. Ezen került sor 1988. szeptember 3-án a Magyar
Demokrata Fórum megalapítására. Az MDF taglétszáma az év végére elérte a tízezer
főt, ami jelezte, hogy az ellenzék kimozdult korábbi elszigetelt helyzetéből.*

A magyarság történelmének egyik súlyos válságába sodródott. Népmozgalmi erejé-
ben megroppant, önhitében és tartásában megrendült, kohéziójának kapcsai tragikusan

meglazultak, önismerete megdöbbentően hiányos. Összeomlással fenyegető gazdasági válságnak néz elébe. A magyar etnikumot példátlan széttagoltság sújtja. Nemzetünknek nincs közösen vállalható jövőképe.

Az országot megrázó társadalmi-gazdasági válság, a demokrácia, a politikai intézményrendszer elégtelensége, a közerkölcs súlyosbodó gondjai, a kulturális élet, a közoktatás aggasztó tünetei, megmaradásunk gondjai kaptak hangot az eszmecsere során. A magyarság esélyeit kutató jelenlevők és felszólalók a józanság és megfontoltság jegyében igyekeztek mérlegelni a kilábalás és a kikerülhetetlen megújulás, az igazán hatékony reformok módozatait.

Az ország és a magyarság sorsáért érzett felelősségtől áthatva az egybegyűlték szükségesnek és időszerűnek érzik olyan keretek létrehozását, amelyek arra szolgálnak, hogy a társadalom tagjai valódi partnereként vehessenek részt a közmegegyezés kialakításában. Viták után a résztvevők egyetértettek abban, hogy egy ilyen közmegegyezés csak valamennyi progresszív társadalmi erő összefogásával teremthető meg.

Az a véleményük, hogy csak a társadalom részvételével lehet megoldani a válságot, mégpedig mind a társadalom, mind az ország politikai vezetőinek részvételével. A politikai és társadalmi szervezetek jelenlegi rendszerében nincs biztosítva az önálló és független nézetek kifejtése.

Ezért javasolják a Magyar Demokrata Fórum létrehozását, amely a folyamatos és nyilvános párbeszéd színtere lehetne. Ez a fórum alkalmas lenne súlyos gondjaink megvitatására, egy-egy témakör elemzésére, alternatív megoldási javaslatok elkészítésére.

A fórumot a résztvevők nyitottnak képzelik, egyszerre demokratikus és nemzeti szelleműnek. Munkájában különböző világnézetű és pártállású emberek együttműködésére számítanak. Fontosnak tartanak, hogy ezeknek az eszmecseréknek és elemzéseknek az anyagát megismerhesse az ország közvéleménye. Ezért szükségesnek érzik alkotmányos keretek között működő, független sajtóorgánumok létrehozását.

Hisszük, hogy a megújulás erőinek széleskörű összefogásával kijuthatunk a válságból.

Lakitelek, 1987. szeptember 27.

Szabad Demokraták Szövetsége: A rendszerváltás programja

(Elfogadta a Szabad Demokraták Szövetségének közgyűlése, (1989. március 19. – április 16.) a budapesti Corvin Filmszínházban.)

Budapest, 1989, SZDSZ. 34–39.

A Magyar Bálint és Pető Iván által szerkesztett program társadalomképének központi kategóriája a szabad piac, s ennek megfelelően a magántulajdonon alapuló gazdaság. Az SZDSZ által egyre markánsabban megfogalmazott neoliberális gazdaságpolitikai irány és a korábban hirdetett szociális - szociálpolitikai megfontolások között